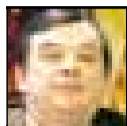

© Dagbladet 2005. Ettertrykk forbudt. Dagbladet betinger seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Avisen tar ikke ansvar for innsendt materiale som ikke er bestilt. Manuskript og bilder returneres bare etter avtale. Debattinnlegg honoreres etter avtale. Dagbladet betinger seg rett til å lagre og utgi alt stoff, også i elektronisk form, herunder å legge stoffet inn i et elektronisk arkiv, og å gjøre det tilgjengelig i tilknytning til Dagbladets internettutgave eller i andre publikasjoner. Unntak fra dette må avtales skriftlig.

Morderiske bønder

INNLEGG

Erik S. Reinert

Europaprogrammet.

MED STORE TYPER forkynner Dagens Næringslivs leder 3. oktober «Spørsmålet er hvor mange afrikanske liv Marit Arnstad synes jobben til norske bønder er verdt». Gjennom påstanden om at norsk landbrukspolitikk dreper afrikanere går avisens mobbing av norske bønder et steg for langt, over i det uanstendige. Samtidig som realitetenes tørre fakta hopper seg opp mot nyliberalismens globaliseringsprosjekt, og økonomene for lengst selv er begynt å tvile, når retorikken her et totalitært og fundamentalistisk nivå som minner om regimer og tider vil helst ikke vil assosieres med.

MORDANKLAGEN MOT norske bønder baserer seg på Tony Blairs Afrikakommisjon. Slike rapporter og regnestykker basert på totalt virkelighetsfjerne forutsetninger har vært vanlige helt siden 1980-tallet, de «beviser» bestandig at frihandel vil utjevne alle verdens innbyggers inntekt oppover. Denne karikatur- og propagandaversjonen av økonomisk teori tolkes til at frihandel alltid skaper økonomisk harmoni: bare vi setter aksjemeglere og skopussere i hvert sitt land og åpner for frihandel, vil aksjemeglere og skopussere få samme lønn. Bare fattige afrikanere får lov å selge maten sin til oss vil de bli like rike som oss. Problemet med disse regnestykkene er at de har svært lite med virkeligheten å gjøre.

Modellene baserer seg på at alle økonomiske aktiviteter er like, de ser bort fra industriens stordriftsfordeler, imperfekte konkurranse og de enormt viktige synergieffektene som fra industrien skaper et effektivt landbruk. Modellene forutsetter også full sysselsetting. Virkeligheten er en helt annen.

I forrige uke, som et ledd i forberedelsene til WTO-møtet i Hong Kong, holdt FNs utviklingsprogram UNDP et tredagers seminar for fattige lands WTO-ambassadører i Yverdon i Sveits. Bekymringen der var at frihandel i mat vil forårsake enorme skader på landbruket i de fleste fattige land. Bare i India finnes det 650 millioner bønder som ikke vil være «konkurransedyktige» i verdenshandelen. Mange små land og øystater er i en dobbelt knipe: statsbudsjettet er helt avhengig av tollinntektene (slik det var også i USA da det var et fattig land). De fleste av innbyggerne i disse landene lever av landbruk som ikke vil være konkurransedyktig. Her vil statens inntekter falle drastisk samtidig som svært mange bønder vil miste markedene sine til import. Som en av foredragsholderne på seminaret kan jeg rapportere at de færreste fattige land deler Dagens Næringslivs syn på frihandel i mat. Utsiktene er nærmest katastrofale mange steder.

PÅSTANDEN OM at norske bønder forårsaker fattigdom i Afrika er like uhyrlig som å påstå at Dagens Næringslivs redaktør Amund Djuves høye lønn fordeles kjøpekraften på en måte som gjør at fattige barn sulter og at han derfor er ansvarlig for at barn i Afrika dør. Begge resonnementer er basert på verdensøkonomien

som et slags nullsumsspill. I virkeligheten er rike land blitt rike fordi de diversifiserte og industrialiserte seg ut av avhengighet av landbruk og fattigdom, ikke fordi rike land begynte å kjøpe maten deres. Historien er enstemmig på at intet land er blitt velstående av å selge landbruksprodukter uten at de samtidig har skaffet seg en industrisektor. «Den beste måten å fremme landbruk på er å fremme industrien» som David Hume, Adam Smiths beste venn, uttrykte det.

NOEN MEGET FÅ land vil tjene på frihandel i mat, mens de aller fleste fattige lands bønder – og norske bønder – vil bli skadelidende. Brasil kan uten tvil forsyne det norske folk med billig kjøtt ved å ta i bruk noen kvadratkilometer mer regnskog, men er det det vi vil? Å nedlegge norsk landbruk vil gjøre like lite for Afrikas fattige land som å sette ned Amund Djuves lønn.

Global sjokkterapi har gjort fattigdommen større i mange små fattige land. Mens økonomene innad har begynt en slags selvransakelse, trenger propagandamaskineriet syndebukker for å forklare globaliseringens totale fallitt i Afrika. Erich Maria Remarque gjengir i en av sine romaner en samtale mellom to tyskere, som finner sted rett etter første verdenskrig. «Det er jødene som er skyld i all elendigheten» sier den ene. «Ja», sier den andre entusiastisk, «og syklistene!». «Hvorfor syklistene?» spør den første forbauset. «Vel», sier samtalepartnere, «hvorfor jødene?» Det ser ut til at det i denne generasjonen er bøndene og syklistene som må ta støytten.

Halvdan og statskirka

REPLIKK

Halvdan Sivertsen

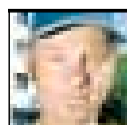
VISER TIL HUMANETISK forbunds leder og hans inserat i Dagbladet 6.10. Som det klart fremgår av intervju med meg i samme avis, mener jeg jo at det på sikt, av prinsipielle grunner, bør gå mot et skille mellom kirke og stat. Jeg reiser for tiden rundt og spiller i kirker over hele landet, for å støtte de kreftene som ønsker å videreutvikle tanken om ei brei, inkluderende folkekirke, der folk uansett legning kan komme med tro og vantro, undring og tvil. Jeg, som sjøl er en tviler med katolsk bakgrunn og ikke medlem av statskirka, har gjennom flere års nærkontakt med miljøet i Bodø Domkirke blitt veldig glad i kirka slik den fungerer der. Med rausheit, takhøyde og varme.

MITT HÅP er at langt flere mennesker skal få et mye mer bevisst forhold til kirka og ta disse fantastiske bygningene i bruk som de kulturhusene de er. Dette for å sikre dem for framtida til felles-

skapets beste, og forhindre at en minoritet med smal, bokstavntrø kristendomsforståelse skal få overta forvaltningen av denne rikdommen og slik gjøre Norge til et fattigere kulturland enn vi er. Jeg er jo også glad for at statskirka har vært der de siste årene, og sikret oss kvinnelige prester og biskoper, og nå ser ut til også å få en slutt på diskrimineringa av homofile. Jeg håper at alle som av en eller annen grunn er glade i kirka, er seg disse problemstillingene bevisst, når og hvis stat og kirke før eller siden skiller lag.

*I disse gamle veggan bor vi
I slekters gang
Så mange sorga i disse veggan
Så mange bønn
Så mye takknemlighet
Førr levd liv, førr berga liv
Så mye håp og glede i disse veggan
Førr det nye livet
Førr barnedåp og konfirmasjon
Førr bryllupsklokka over sommergrønn by helt ned til fjorden
Så mye høytid
Så mye stillhet Og førr tru og tvil,
førr undring Og førr dem som ikke trur
Førr alle vil vi gjøre døra høy*

Usanne påstander

REPLIKK

**Espen Thoresen
Hværsaagod**

DE PÅSTANDER som er gjengitt av Morten Jørgensen på innleggsplass i Dagbladet 2. oktober er en del av en serie løgner denne mannen har spredt om under-

tegnede i en årrekke.

Ingen av disse påstander inneholder et snev av sannhet.

Jørgensen er av undertegnede og andre tidligere anmeldt for trusler og trakassering.

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle dere som har støttet meg muntlig og skriftlig under denne tiden. Tusen takk, det har varmet!

Kort og godt

KORT OG GODT Grethe N. Eymork **E-post:** kortoggodt@dagbladet.no
Telefon: 22 31 07 85 **Faks:** 22 31 09 66
Adresse: Kort og godt, Dagbladet, postboks 1184 Sentrum, 0107 Oslo.
Skriv kort maks 800 tegn om aktuelle emner under fullt navn!
Ukas beste innlegg honoreres med kr 500.

NYE EU-BORGERE?: Tyrkia vil gi EU en ny vitalitet som er viktig i konkurranse med både Amerika og Asia, mener innsenderen. Foto: Scanpix

«Mistro til Tyrkia»

Debatten i Europa omkring Tyrkia har stort sett vært preget av mistro til hele EU-prosjektet. Motstandere av utvidelsen mener at Europa trenger en pause og konsekvensene hvis Tyrkia blir medlem er kollaps. Denne opinionen er fullstendig i utakt med EUs avgjørende sikkerhets, kommersielle og ideologiske interesser.

De europeiske sikkerhets- og forsvars interesser kan ikke ta en «pause», og Tyrkia er en veldig avgjørende nasjon for europeisk sikkerhet.

Uten betydelig tyrkisk samarbeid imot organisert kriminalitet, kan EU umulig verne effektivt sine egne grenser. Samtidig er det viktig at Tyrkia blir EU-medlem slik at den gresk-tyrkiske konflikten blir nedkjempet.

Tyrkia tilbyr store muligheter for EUs industri og andre kommersielle interesser pga. sterk industrialisering og befolkningsvekst. Etter flere tiår med høy amerikansk penetrasjon av tyrkisk industri, ser EU-industrien frem til å ta over store militære og sivile markedsandeler fra ikke-europeiske konserner. Den lave befolkningsveksten i en rekke EU-land gir dystre prognoser, og Tyrkia gir EU en ny vitalitet som er viktig i konkurranse med både Amerika og Asia.

Atilla A. Iftikhar, analyse, Stavanger

Firkantet om svinekjøtt

Leser i Dagbladet den 30. september et lite innlegg til Øyvind Hvalen fra Kristiansand, angående muslimers problemer med svinekjøtt, siden de ser på grisen som urein og ikke kan spise den. Han mener at muslimer som har fått oppholdstillatelse i Norge skal tilpasse seg den norske matkulturen. Mener du, Øyvind, at bor man i Norge så skal man spise svinekjøtt? I tilfelle synes jeg det er et ganske firkantet argument. Har du også tatt med i beregningen alle nordmenn som ikke spiser svinekjøtt? De som ikke tåler det, de som ikke liker det og de som er vegetarianere og veganere.

Elisabeth T. Andersen, Oslo

Steinerskolen på avveie

Steinerskolene har latt seg beruse av fremgang og en viss popularitet: Men man kan gjerne høre på smiger, men man bør ikke inhalere den. Det er en kjensgjerning at disse skolene har utviklet seg til fordel for kvantitet og overflate på bekostning av faglig innhold og steinerpedagogisk ekthet. Det er med en viss undring jeg ser at steinerskolefolk reagerer med samme fnysende og arrogante avstandstagen til de «frafalne» vitnene som man enkelte ganger hører om fra strenge sekter: Det er ideene og identiteten som er det sentrale. Det går for flere på det personlige livsvalg løs. Derfor fyrer man løs med besserwisserhet, arroganse og hellig vrede over kritikere. De involverte evner ikke å ha profesjonell distanse til skolens virke.

Christian Nielsen, Asker

«Manglende gangsyn»

Steinerskolelærer Haukland vil visst slukke brann. Den alvorlige kritikken mot steinerskolen er egentlig bare et utslag av Kai Sлагens «slarv og eksempler på manglende gangsyn», må vite. Påminnelse: Alvorlig kritikk kommer faktisk fra mange (!) hold. At skolene kan preges av inkompetanse og antroposofisk tilgjorhet er gammelt nytt. Den «flate strukturen» i skolen fylles dessverre ofte mer av god vilje og svermerisk idealisme enn genuin steinerpedagogisk tyngde. Erfaring viser derfor at maktstrukturen på ordinær skole ofte erstattes med en ny på steinerskolene: Klikkvesen, mobbing og maktmisbruk.

Nils Tore Pettersen, Moss

- Ta deg en bolle!

At Ingrid Fiskaa ser på USAs inn gripen i Afganistan som en «hevnaksjon» får stå for hennes egen regning. Alle vi som ikke er vordene museumsfolkere i SV, ser at Taliban grov sin egen grav ved å åpent fungere som hjemmebane for gruppen som drepte tusener av uskyldige den 11/9-2001. At Fiskaa mener at rettferdig krig bare kan kjempes med mandat fra FNs Sikkerhetsråd er ufrivillig lattervekkende.

Sikkerhetsrådet er en stormaktarena, ikke en moralsk høystertrett. Venstresiden må slutte å late som om FN er Guds stedfortreder på jorda. Nå er Fiskaa på krigsstien igjen: kvasi-moralsk indignasjon blandet med grumsete holdninger til terror, marinert i USA-fobi. Det er på tide at noen ber Fiskaa ta seg en bolle før hun prøver på noe lignende igjen.

Atle Kval

Dagbladet.no Si din mening!
Diskuter videre på
www.dagbladet.no/debatt